

БАТКЕН МАМЛЕКЕТТИК УНИВЕРСИТЕТИНИН
А. А. МАШРАБОВ АТЫНДАГЫ СУЛУКТУ ГУМАНИТАРДЫК-ЭКОНОМИКАЛЫК
ИНСТИТУТУНУН ФИЛОЛОГИЯЛЫК ЖАНА ПЕДАГОГИКАЛЫК БИЛИМ БЕРҮҮ
КАФЕДРАСЫНЫН АГА ОКУТУУЧУСУ

АБДИЕВА АЙШАХАН МУХАМАТКУЛОВНАНЫН
07.00.07 - ЭТНОГРАФИЯ, ЭТНОЛОГИЯ, АНТРОПОЛОГИЯ АДСТИГИ БОЮНЧА ТАРЫХ
ИЛИМДЕРИНИН КАНДИДАТЫ ОКУМУШТУУЛУК ДАРАЖАСЫН АЛУУ ҮЧҮН
“КЫРГЫЗДАРДЫН ӨСҮМДҮКТӨРДҮ ТААНЫП БИЛҮҮСҮ ЖАНА
АЛАРДЫ КОЛДОНУУСУ (XIX к. аягы – XX к. башы)”
ДЕГЕН ТЕМАДА ЖАЗГАН ДИССЕРГАЦИЯСЫНА Д 07.23.674 ДИССЕРТАЦИЯЛЫК
КЕҢЕШИНИН ЭКСПЕРТТИК КОМИССИЯСЫНЫН МҮЧӨСҮ,
ТАРЫХ ИЛИМДЕРИНИН ДОКТОРУ, ПРОФЕССОР

КАЙЫПОВ СУЛАЙМАН ТУРДУЕВИЧТИН

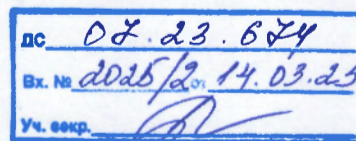
КОРУТУНДУСУ

Реценцияланып жаткан диссертациялык иш Киришүүдөн, 6 баптан, 14 параграфтан, Корутундудан, Колдонулган адабияттардын тизмесинен, Маалымат берүүчүлөрдүн тизмесинен жана Тиркемелерден турат. Иштин жалпы көлөмү 334 бет, андан сырткары 131 беттен турган Тиркемелери да бар (Бишкек, 2025).

1. 07.00.07 - этнография, этнология, антропология адистиги боюнча даярдалган иштин Д. 07.23.674 Диссертациялык кеңешинин кароосунда коргоо укугуна дал келиши жөнүндө.

Диссертанттын жогоруда аталган темадагы жазган кандидаттык диссертациясы Улуттук илимдер академиясынын Академик Б. Джемгерчинов атындагы Тарых, археология жана этнология институту менен Ж. Баласагын атындагы Кыргыз улуттук университетинин алдындагы тарых илимдеринин кандидаты окумуштуулук даражасын ыйгаруу боюнча Д. 07.23.674 – Диссертациялык кеңешинин профилдик багытына толук туура келет.

А. М. Абдиеванын сөз болун жаткан диссертациялык иши Фергана өрөөнүнүн Түштүк-Батыш аймагында жашаган кыргыздардын өсүмдүктөрдү таанып билүүсүн жана аларды колдонуусун изилдөөгө арналган. Иштин хронологиялык чеги XIX к. аягы – XX к. башы деп белгиленген. Диссертациялык иштин аткарылышы,

түзүлүшү жана мазмуну 07.00.07 – этнография, этнология жана антропология адистигинин паспортуна шайкеш келет.

Диссертациялык иштин **максаты** жана **милдеттери** туура аныкталган. Анын максатынын Фергана өрөөнүнүн Түштүк-Батыш аймагында өмүр сүргөн кыргыздардын XIX к. аягы – XX к. башында өз айлана-чөйрөсүндөгү өсүмдүк түрлөрүн таанып билүүсүн жана аларды турмуш-тиричиликте найдалануу салтын, ыкмаларын монографиялык планда изилдөө экендиги белгиленген. Изденүүчү аталган максатка жетүү үчүн өз алдына бир катар милдеттерди койгон. Аларды топтоштуруп айта турган болсок, томонкүдөй:

- жапайы жана техникалык өсүмдүктөрдөн жасалган буюмдарды жана алардын жасалыштарын ачын берүү;
- өсүмдүктөрдүн тамак-аш жана дары катары пайдаланылышы жана алардын даярдалышынын элдик ыкмаларын, жолдорун изилдөө;
- өсүмдүктөрдүн мал чарбачылыкта салттуу шыпаазат катары пайдаланылышын ачып көрсөтүү;
- өсүмдүктөрдүн тери жана жүн иштетүүдө колдонулушун этнологиялык жактан иликтөө;
- өсүмдүктөрдүн сулуулук каражаты катары пайдалануунун салттуу жолдорун изилдөө;
- флораны каада-салт, ырым-жырым жана жорөлгөлөрдү орундатуудагы колдонулуш жолдорун изилдөө;
- айрым өсүмдүктөрдүн жергиликтүү элдин руханий дүйнөсүн, эстетикалык табитин калыптануудагы ордун аныктоо.

Диссертациянын изилдөө **объектиси** – XIX к. аягы – XX к. башындагы Фергана өрөөнүнүн Түштүк-Батыш аймагында өмүр сүргөн кыргыздардын өсүмдүктөр дүйнөсүн таанып билүүсү жана аларды өз турмушунда колдонуусу, ал эми анын **предмети** – XIX к. аягы – XX к. башында Фергана өрөөнүнүн Түштүк-Батыш чөлкөмүндө жашаган кыргыздардын салттуу маданиятынын түзүмүндөгү өсүмдүктөр дүйнөсүн таанып билүүсү, аларды күндөлүк турмушунда, жашоо-тиричилигинде пайдалануусунун салттуу ыкмалары, өсүмдүктөр дүйнөсүнөн алынуучу материалдардан жасалчу эмгек шаймандары, үй-тиричилик буюмдары, боёктор, дары-дармек, сулуулук каражаттар.

Иштин теориялык-методологиялык негизин тарыхчы, этнолог, антропологдор тарабынан иштелип чыккан объективдүүлүк, салыштырма-тарыхый принциптери, ошону менен бирге, байкоо жүргүзүү, маектешүү, ретроспективдүү көз салуу ыкмалары түзгөн. Эмгек 07.00.07 – этнография, этнология жана антропология адистиги боюнча жазылган диссертацияларга коюлган талаптарга жооп берет.

2. Диссертациянын темасынын актуалдуулугун автор томондөгүдөй аныктаган:

Азыркы ааламдашуу жана илимий техникалык өнүгүү жигердүү алгалап бараткан учурда этностор менен аларды курчап турган табигый чөйрөнүн ортосундагы мамиле актуалдуу проблемалардын бири. Жашоонун азыркы ыргагы, күндөлүк жашоого улам жаңы технологиялардын кирип жатышы өсүмдүктөр дүйнөсү, алардын элдин турмушундагы рөлу тууралуу салттуу билимдердин тез унутулушуна алып келүүдө. Ошогө байланыштуу акыркы жылдарда бүт дүйнөдө элдердин өсүмдүктөрдү пайдалануу тууралуу этноботаникалык маалыматтарды чогултуу жигердүү түрдө жүрүп жатат. Бүткүл дүйнөлүк саламаттык сактоо уюмунун, мамлекеттик эмес уюмдардын материалдарында чакан элдердин аймактык флораны пайдалануусунун өзгөчөлүктөрүн изилдөө зарылдыгына көп көңүл бурулууда. Элдердин ден соолугу жөнүндө кам көрүү, ооруларды салттуу ыкмалар менен дарылоо тажрыйбасын изилдөө менен гана эмес, флораны, биологиялык ар түрдүүлүктү сактоо максаты менен да шартталган. Анткени флорага жырткычтык мамиле анын айрым түрлөрүнүн жок болушуна алып келүүдө.

Кыргыз салттуу коомунда курчап турган чөйрөгө өзгөчө мамиле жасаган. Табияттын сырларын терең үйрөнүп, аны менен айкалышып, ага аяр мамиле жасап, флора менен фаунаны туура пайдаланып келген. Ошол себептүү кыргыздардын салттуу чарбачылыгында, күндөлүк турмуш-тиричилигинде өсүмдүктөрдү пайдалануусу жана алардын элдик маданий мураска айланышы ар тараптуу иликтөөлөрдү талап кылат.

Этностордун жаратылышты таануусунун жана пайдалануусунун салттуу системасы жаратылыш чөйрөсүнө карата ыңгайлашат. Ошондуктан, көпчүлүк окумуштуулар ыңгайлашуунун маанилүү механизми – этностук маданият, - деп эсептешет.

Бул изилдөөдө XIX к. аягы – XX к. башындагы кыргыздардын этномаданий мурасынын бири – өзүлөрүн курчап турган өсүмдүктөрдү – флораны таануусу жана аны турмуш-тиричилигинде колдонуусу бөлүп саналат. Кыргызстандын аймактары географиялык шарты, экономикасы боюнча бири-биринен кескин түрдө айырмаланып турат. Кыргызстандын түштүгү менен түндүгүнүн географиялык чөйрөсү жана шарты ар башка, ошого жараша экологиялык абалы да айырмаланат. Ал өз кезегинде жашаган элдин турмуш-тиричилигине жана маданиятына таасирин тийгизет. Ошону менен бирге, бул маанилүү этнологиялык маселе кыргыз таануу илиминде алигече өзүнчө изилдөө предмети боло элек.

Кыргыздардын чарбачылыкта, күндөлүк турмушта, элдик медицина жана ветеринарияда ж. б. флораны пайдалануунун кылымдар бою топтолгон элдик тажрыйбасы коомдук жана табигый илимдердин өкүлдөрү тарабынан азын-оолак изилденип келе жатат. Чет өлкөлөрдө XIX к. аягынан тарта постсоветтик республикаларда XX к. акырынан тарта бул багытта атайын изилдоолор жүргүзүлүүдө жана бир топ илимий эмгектер жарыяланган, тактап айтканда, “Этноботаника” илимий багыты калыптанып жатат. Бул багытта жогоруда айтылгандай Кыргызстанда алгачкы кадамдар жасалды, бирок атайын изилдөөлөр жок.

Айрым гана стилистикалык өзгөртүүлөрдү эске албаганда, сөзмө-сөз алынган бул негиздемеде Ковид-19 пандемиясынан кийин келин чыккан илимий зарылдыктар да айтылса дурус болмок.

3. Илимий жыйынтыктары жөнүндө.

Диссертант өзүнүн көп жылдык изилдөөлөрүнүн негизинде бир катар илимий бүтүмдөр, жыйынтыктар чыгарган. Аларды айрым тактоолор менен, эркин келтирсек, төмөндөкүчө:

Биринчи жыйынтык: XIX к. аягы – XX к. башында Фергана өрөөнүндө жашаган кыргыздар өзүлөрүн курчап турган флораны өз мезгилине жараша ар тараптан жана терең аңдап билишкен; алар өсүмдүктөрдүн ар бирине өз алдынча ат берип, алардын физикалык, биологиялык сапаттарына жараша, күндөлүк жашоо-турмушунда кенен-кесири азык, шыпаазат, сулуулук каражаты, айлананы көрктөндүрүүнүн жандуу арсеналы катары урунуп келишкен;

Экинчи жыйынтык: Кыргыздар күндөлүк турмушта кадыресе табияттын чөйрөсү менен айкалышып жашап, өзүнө таандык маданиятын калыптандырган. Өсүмдүктөр

кыргыз элинин этникалык маданиятын, менталитетин жана табиятка карата болгон көз карашын, экологиялык түшүнүктөрүн аныктаган;

Үчүнчү жыйынтык: Аталган чөлкөмдө жашаган кыргыздар негизинен мал чарбачылык жана дыйканчылык менен жан багып келишкендиктен, жергиликтүү табигый флора жана бакчачылык да алардын чарбалык-маданий тибинин (ЧМТ) калыптанышына таасирин тийгизген;

Төртүнчү жыйынтык: Андан сырткары, өсүмдүктөр дүйнөсү мал чарбачылыкты өстүрүүдө тоют катары гана пайдаланылып тим болбостон, алардын түзүмдөрү түрдүү багыттагы тиричилик каражаттары катары да пайдаланылып келген;

Бешинчи жыйынтык: Кыргыздар өздөрүн курчап турган табигый флораны жана маданий өсүмдүктөрдү салттуу чарбачылыкта буюм, шайман, курал-жарак жана идиш-аяк катары пайдаланышы жана алардын жасалыш ыкмалары, турган орду салттуу түшүнүктөр менен коштолгон;

Алтынчы жыйынтык: Фергана өрөөнүнүн Түштүк-Батыш аймагын жердеген кыргыздар тамак-аш түрлөрүн даярдоодо жана аны колдонууда сүттөн, эттен жана дандан башка ар түрдүү өсүмдүктөрдөн алынган азыктарга кенири орун берип келишкен. Табигый жаратылыш флорасынан сырткары, бакчада колдо өндүрүшкөн өсүмдүктөрдү да күндөлүк тамак-аштарында колдонушкан;

Жетинчи жыйынтык: XIX к. аягы – XX к. башында Фергана өрөөнүнүн Түштүк-Батышында жашаган кыргыздардын дыйканчылык менен өндүрүлгөн өсүмдүктөрдүн жана алардан жасалган буюмдардын даярдоо ыкмалары салттуу маданият үлгүсүнө айланган;

Сегизинчи жыйынтык: Фергана өрөөнүнүн Түштүк-Батышын жердеген кыргыздардын өсүмдүк түрлөрүн өндүрүштө, тактап айтканда, тери жана жүн буюмдарын даярдоодо боёк катары пайдалануу, аны колдонуу усул жана ыкмалары этномаданий өзгөчөлүктөргө ээ болгон;

Тогузунчу жыйынтык: Аталган чөлкөмдүн кыргыздары табигый жана техникалык өсүмдүктөрдү шыпаазат катары кенири пайдаланууга аракет кылышкан. Алар өсүмдүктөрдү сулуулук каражаты катары да колдонушкан.

Онунчу жыйынтык: Аймакта өскөн, дүйнөдө сейрек кездешүүчү гүлдөр, дарактар өзүнүн табигый кооздугу менен жергиликтүү калктын рухий дүйнөсүнө таасир берип, эстетикалык табитин калыптандырган.

Бул **жыйынтыктар** диссертациялык иште колго алынган маселелер боюнча чыгарылган негизги бүтүмдөрдү толугу менен камтыйт.

Ушуга чейинки айтылгандарды **жалпылаштыра** турган болсок, теманын актуалдуулугу негизделип, изилдөөнүн максаты жана милдеттери туура коюлган. Аткарылган диссертациялык иш кыргыз этнология илиминде XIX к. аягы – XX к. башында Фергана өрөөнүнүн Түштүк-Батышын байырлаган кыргыздардын флораны күндөлүк турмуш-тиричиликте пайдалануусун атайын өзүнчө изилдөөгө аракет жасаган алгачкы эмгек болуп саналат. Анда Фергана өрөөнүнүн мелүүн жана ысык алкагында өскөн өсүмдүктөрдүн түрлөрү, сапаттары, табигый жана колдо өстүрүлгөн флораны салттуу чарбада, турмуш-тиричиликте кандай форма жана мазмунда керектелүүсү конкреттүү фактылардып негизинде ар тараптан талдоого алынган.

Чарбачылыкта пайдаланылуучу флорадан жасалган буюмдар жана шаймандар жана аларды жасоонун элдик ыкмаларынын аймактык өзгөчөлүктөрү этногра-фиялык талаа матерпалдарынын негизинде каралган. Пайдалуу өсүмдүктөр аныкталып, жергиликтүү калкты сурамжылоо аркылуу элдик тажрыйба иликтенген.

Жапайы жана маданий өсүмдүктөрдүн элдик же кыргызча аттарын ботаникалык тил (латынча жана орусча аталыштары табылган) менен салыштырып таап, илимий мазмуну жана функциясы менен айкалыштырылган жана алар диссертацияда көрсөтүлгөн.

Айыл-чарба иштеринде пайдалануучу, өсүмдүктөрдөн жасалган турмуш-тиричилик буюмдары, шаймандар, идиш-аяктар жана аларды жасоонун элдик ыкмаларынын аймактык өзгөчөлүктөрү этнографиялык талаа материалдардын негизинде изилденген. Кыргыздардын флораны тамак-аш, дары каражаты катары күндөлүк тиричиликте пайдаланышы жана жасалышынын элдик ыкмалары изилденген.

Турмуш-тиричиликте флораны тери жана жүн иштетүүдө боёк катары даярдоо тартиби жана буюмдарга ар түрдүү түс берүү ыкмалары ачып көрсөтүлгөн. Ошону менен бирге, бул илимий маселе башка түрк тилдүү жана кошуна элдерде өсүмдүктөрдүн аталышы, колдонуу ыкмалары менен салыштырылып каралган.

Кыргыз элинин өсүмдүктөргө байланышкан ырым-жырымдары, каада-салттары жана дүйнө таанымдары да көңүл сыртында калган эмес.

4. Диссертациядагы ар бир жыйынтыктын жана корутундунун (илимий жоболордун) негиздүүлүгүнүн жана ынанымдуулугунун деңгээли жөнүндө төмөнкүлөрдү айтууга болот:

– чыгарылган ар бир жыйынтыктын негиздүү болушу үчүн керектүү аракеттер жасаган. Диссертанттын илимий, жазма жана оозеки этнографиялык, фольклордук материалдарды колдонуусу анын аткарган илимий ишинин жыйынтыктарынын ишенимдүү жана негиздүү болушун камсыз кылган;

– илимий ишти аткарууда стационардык жана экспедициялык жолдордун жана заманбан илимий усулдардын колдонулушу, жыйналган маалыматтардын көп түрдүүлүгү аталган аймакта жашаган кыргыздардын салттуу коомундагы өсүмдүктөрдү пайдалануусуна берилген мүнөздөмөлөр менен корутундулардын ынанымдуулугун арттырган;

– изилдөөнүн сүрөт, видео, аудио, буюм ж.б. түрүндөгү булактарга таянуу менен жүргүзүлүшү; иликтенип жаткан аймактагы кыргыздардын өсүмдүктөргө карата жасаган ырым-жырымдары, каада-салттары, жыгачтардын касиеттери жөнүндөгү пикирлери жана дүйнө таанымдары элдик оозеки чыгармалардын орнөктөрү, дары чөптөр, жандуу талаа материалдары менен тастыкталышы автордун айткан ойлорунун негиздүүлүгүнө кепилдик кылат.

5. Диссертациялык иштеги ар бир илимий жыйынтыктын (жобонун), корутундунун жаңычылдыгынын деңгээли. Диссертациянын жаңычылдыгынын деңгээлин эки өңүттөн кароого болот. Биринчиси - теманын мурда иштелбегендиги, алгачкы жолу колго алынып жатышы. Изденүүчү биринчилерден болуп бул татаал жана көп убакытты талан кылган изилдөөсүн соңуна чыгаруу менен кыргыз этнологиясында өз чыйырына ээ болду. Ошондой эле, жаңы маалыматтарды ачуу жана жаңы ой корутундулар чыгаруу менен этнология илимин жаңы ойлор менен байытты.

6. Диссертациянын илимий-практикалык маанисин ачууда, изилдеген маселелерди чечүүдө чыгарылган жыйынтыктардын ички биримдигин жана багыттуулугун баалоо.

Диссертант XIX к. аягы – XX к. башында Фергана ороонунун Түштүк-Батыш бөлүгүн жердеген кыргыздарынын өсүмдүктөрдү таанып билүүсү, жүргүзгөн чарбачылыгы, пайдаланган буюм-тайымдары, шаймандары, аларды жасоонун салттуу

ыкмалары, өсүмдүктөрдү тиричиликте тамак-аш, дары каражаты катары үнөмдүү жана аяр пайдаланышы жөнүндөгү маалыматтарды берүү менен кыргыздардын табигый шарт, айлана-чөйрө менен эриш-аркак жашагандыгын ачып берген.

Ушунун өзү кийинки муундарды жаратылышка аяр мамиле жасоого үйрөтөт. Экосистеманын маанлүү курамдык бөлүгү болгон флорага сүймөнчүк менен мамиле жасалбаган жерде элдин ар тараптан өсүп-өнүгүшү толук кандуу болбосу белгилүү. Курчап турган флорага жарандардын эгият мамиле кылуусу керектиги диссертациялык иштин өзөктүк ою болуп саналат.

Диссертациялык иштин илимий-теориялык жыйынтыктары кыргыз элинин салттык маданияты менен дүйнө таанымынын жогорку деңгээлде өнүккөндүгү тууралуу маалыматтарды берип, түшүнүктөрдү кеңейтет. Анын материалдары менен негизги жоболору коомдук илимдер, табигый илимдер тармагында, ошондой эле орто жана жогорку кесиптик окуу жайлары үчүн дарстарды, атайын курстарды, окуу китептерди, усулдук колдонмолорду даярдоодо кеңири колдонулушу мүмкүн.

Рецензияланып жаткан изилдөө тарыхчыларга, этнографтарга, жалпы илим иликтөөчүлөргө жана көркөм өнөр менен эмгектенишкен кесип ээлерине да баалуу материал болуп бере алат. Анын жыйынтыктары кыргыз элинин этномаданиятын, колдонмо өнөрүн окутууда, этнография жана атайын курстарды студенттер үчүн окууга, жалпы эле билим алган окуучуларга, жаштарга сунушгаса болот. Бул эмгектин жыйынтыктары жалпы эле коомчулукка, эс тарткан адамдарга, үй-бүлөлөргө керек болушу мүмкүн.

7. Авторефераттын диссертациянын мазмунуна туура келиши.

Автореферат диссертациянын мазмунуна туура келе турган деңгээлдеги тактыкта жазылган. Ал кыргыз, орус жана англис тилдеринде, бири-бирине мазмундук жактан дал келген Аннотациялар менен жабдылган.

8. Диссертациянын мазмунундагы жана аны жабдуудагы кемчиликтер жана изденүүчүгө сунуштар.

Диссертациялык иш айрым кемчиликтерден да куру эмес. Алар төмөнкүлөр:

– диссертациялык иштин 6 баптан турушу көзгө урунат. Аны акыркы баптарды бириктирүү менен 4 бапка түшүрүүнү сунуштаар элем:

– темага тиешелүү адабияттарды талдоого арналган бөлүмдө айрым эмгектердин эске алынбагандыгын көрүүгө болот. (М.: С. Кайыпов, А. Надирова);

– диссертациялык иштин текстинде жана авторефератында айрым стилистикалык мүчүлүштүктөр учурайт. Аларды ишти коргоого даярдоо учурунда иретке салып чыгуу талап кылынат;

– жыйналган талаа материалдарды архивдештирүү жагынын кемчиликтердин бар экендиги байкалат. Ар бир өрнөк паспорттоштурулган, инвентардык номерге ээ болгон болсо, талапка ылайык келмек;

– диссертация менен авторефераттын ортосундагы терминдик ж.б. дал келбоочүлүктөрдү, механикалык каталарды дыкаттык менен түзөтүп чыгуу зарыл;

– диссертацияда колдонулган “Фергана өрөөнүнүн Түштүк-Батышы” деп аталган чөлкөмдүн кайсыл жерден башталып, кайсыл жерден бүтөрү жөнүндө так маалымат берилип, атайын иштелип чыккан этнографиялык карта менен жабдылса, максатка ылайык болмок.

9. Изденүүчүнүн баштапкы материалдары менен таанышуунун жыйынтыктары:

– изденүүчү А. М. Абдиева диссертациялык иши үчүн талаа материалдарын жыйноо, иреттөө жана талдоо иштерин 2012-жылы баштап, бүгүнкү күнгө чейин үзгүлтүксүз уланткан.

– диссертациялык иш БатМУнун М. М. Таиров атындагы Кызыл-Кыя гуманитардык-педагогикалык институтунун Гуманитардык факультетинин Кыргыз тили жана тарых кафедрасынын, БатМУ А. А. Машрабов атындагы Сүлүктү гуманитардык-экономикалык институтунун Педагогика жана экономика факультетинин Филологиялык жана педагогикалык билим берүү кафедрасынын кеңейтилген жыйынынында 2024-жылдын 12-июнунда талкууга алынган.

10. Диссертациянын жыйынтыктарынын жана корутундусунун автордун тематика боюнча жарыялаган эмгектеринде тастыкталышы.

А. М. Абдиеванын илимий макалалары кандидаттык диссертациясынын темасынын алкагында жарыяланып, андагы көтөрүлгөн маселелер толук чагылдырылган десе болот. Алар Кыргыз Республикасынын Жогорку аттестациялык комиссиясынын талаптарына жооп берет.

Диссертант темага түздөн-түз тиешеси бар **19** илимий макала жарыялаган. Алар диссертациянын жана анын авторефератынын тиешелүү жерлеринде толугу менен саналып берилген.

Жыйынтыктап айтканда, изденүүчү Абдиева Айшахан Мухаматкуловна-нын “Кыргыздардын осүмдүктөрдү таанып билүүсү жана колдонуусу (XIX к. аягы – XX к. башы)” деген темадагы 07.00.07 – этнография, этнология жана антропология адистиги боюнча тарых илимдеринин кандидаты окумуштуулук даражасын алуу үчүн даярдаган диссертациясын, жогоруда белгиленген мүчүлүштүктөрдү жоюу шарты менен, Кыргыз Республикасынын Улуттук илимдер академиясынын Академик Б. Джемгерчинов атындагы Тарых, археология жана этнология институту менен Ж. Баласагын атындагы Кыргыз улуттук университетинин алдындагы Д. 07.23.674 Диссертациялык кеңешинде коргоого сунуш кылам.

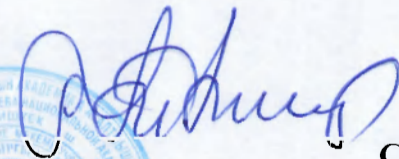
11. Жетектөөчү мекемени, официалдуу оппоненттерди дайындоону сунуштоонун негиздүүлүгү.

Жетектөөчү мекеме катары И.Арабаев атындагы Кыргыз мамлекеттик университетин сунуштайм. Ал университетте бул диссертациялык ишке профессионалдык жактан баа бере ала турган адистер жетиштүү деп эсептейм.

Расмий оппоненттерди дайындоо жагын Диссертациялык кеңештин эркине коюуну туура көрөм.

Эң акырында, А. М. Абдиеванын “Кыргыздардын осүмдүктөрдү таанып билүүсү жана колдонуусу (XIX к. аягы – XX к. башы)” деген темадагы 07.00.07 – этнография, этнология жана антропология адистиги боюнча тарых илимдеринин кандидаты окумуштуулук даражасын алуу үчүн даярдаган диссертациялык иши – бай талаа материалдарынын негизинде учурдун теориялык-методологиялык деңгээлине ылайык аткарылган илимий эмгек. Ал Кыргыз Республикасынын Жогорку аттестациялык комиссиясынын 07.00.07 – этнография, этнология жана антропология адистиги боюнча кандидаттык диссертацияларга койгон талаптарына толук жооп берет. Аны ачык коргоого сунуштайм.

Эксперттик комиссиянын мүчөсү,
тарых илимдеринин доктору,
профессор:

С. Т. Кайыпов

С.Т. Кайыповдун колун тасмакка келсе.
Окумуштуу катчы М.З. Ибраев

Бишкек ш.
10.03.2025

